

Overweging – “Verwacht het onverwachte”

27 september 2026

Beste medeparochianen,

Onze wereld houdt van voorspelbaarheid. We willen zekerheid. We willen weten wie er goed is en wie er slecht is. We willen kunnen rekenen op patronen, op regels, op de verwachting dat wie 'ja' zegt, ook doet wat hij belooft.

Maar vandaag nodigt het Evangelie ons uit om te zeggen: Verwacht het onverwachte.

Jezus vertelt een verhaal over twee zonen. De eerste schudt zijn hoofd: "Ik wil niet." De tweede knikt beleefd: "Ja, vader." Wie doet nu de wil van de Vader? Onze eerste reactie is duidelijk: de tweede, natuurlijk. Die heeft ten minste gehoorzaamheid getoond. Die heeft respect. Die past binnen het patroon wat we kennen. Maar Jezus draait het om. "De eerste," zegt hij. De ene die eerst nee zei en toen toch werkte. De onverwachte keuze. De verrassende uitkomst.

En dan komt de klap: "De tollenaars en de hoeren zullen het koninkrijk van God eerder binnengaan dan u."

Laat dat even bezinken. Niet de mensen die het wisten. Niet degenen die de wet kenden. Niet de godsdienstigen met hun netheid en plichten. Maar de maatschappelijke buitenbeentjes. Degenen met een verleden dat niemand benijdt. Diegene die wij zouden uitsluiten.

Verwacht het onverwachte.

In de lezing uit Ezechiël horen we dezelfde boodschap. God wordt beschuldigd van onrechtvaardigheid. Want waarom zou een slecht mens kunnen veranderen? Waarom zou iemand die zijn hele leven verkeerd heeft geleefd, nu nog een kans krijgen?

Het antwoord van God is schokkend: Precies, **dát** is Mijn gerechtigheid.

Een goed mens die afvalt... zal sterven. Een slecht mens die zich bekeert... zal leven. Geen vaste staat. Geen permanente label. Geen zekerheid dat "ons" volkje altijd binnen zit. Wel open deur of een open huis voor wie zich echt keert.

Want laten we eerlijk zijn: wij oordelen graag. Wij weten wel beter. Wij zien wel hoe anderen het verkeerd doen. De vrouw aan de kassa die te traag is. De buurman die zijn cliko of zijn caravan altijd op straat laat staan. Maar ook dichterbij, de medeparochiaan met zijn of haar onhebbelijkheden. En we oordelen wellicht niet openlijk, maar dan toch in gedachten. En dan komt de vraag van vandaag: waarom doen we dat? Wat halen we uit dat oordelen? Het oordelen geeft ons een gevoel van controle. Het positioneert ons boven anderen. Het geeft ons de zekerheid dat **wij wél** op de goede weg zitten. Maar dat is een illusie. Want wij kennen niet de geschiedenis van de ander. Wij kennen niet de eventuele worsteling die achter dat gedrag zit. Wij kennen niet de genade die aan die persoon gegeven kan zijn.

En zo kan het gebeuren dat wij in onze rechtschapenheid staan, terwijl de ander — met gebroken hart en schuld beladen — juist aan het werk gaat in Gods wijngaard.

Want wat betekent dit voor onze dagelijkse praktijk? Als we even zouden stoppen met dadelijk een oordeel te vellen en vragen: waarom irriteert dit mij? Is het aan mij om te oordelen? Kan ik iets constructiefs beginnen met deze ergernis? Kan ik mijn blik verruimen? We zouden moeten leren dat een misstap niet definitief is. Dat iemand met een twintig jaar slechte reputatie morgen anders kan zijn dan jij verwacht. Dat de medeparochiaan die je irriteert, misschien juist wel groeit terwijl jij in je eigen gerechtigheid stilstaat.

Elk van die vragen is een uitnodiging tot verwachting van het onverwachte. Want als ik oordeel, sluit ik mogelijkheden uit. Als ik iemand in een hokje stop, zie ik niet meer wie die persoon kan worden. Als ik denk dat ik al weet wie er binnenkomt en wie niet, heb ik Gods verrassing al verspeeld.

Maar het vraagt moed om dat te veranderen. Want het is juist gemakkelijk om te oordelen en te veroordelen. Het is veel moeilijker om te erkennen dat ook ik veranderbaar ben. Dat ook ik vandaag ja zeg, maar morgen misschien toch niet doe wat beloofd werd. Dat ook ik soms pas laat opdaag in de wijngaard, maar dan wel werk.

Er is een mooie paradox in dit alles: het onverwachte gebeurt vaak net daar waar we het minst zoeken. Bij de randen. In de zwaktes. Bij degenen die niets meer te verliezen hebben. Misschien is het wel daarom dat we oordelen. Omdat we bang zijn voor de chaos. Bang voor het onbekende. Bang dat als we niet kunnen voorspellen, we geen controle meer hebben. Maar geloof werkt anders. Geloof vertrouwt dat God grootser is dan ons systeem. Grootser dan onze verwachtingen. Grootser dan wat we denken dat mogelijk is.

Wanneer we erin slagen om onze blik te verruimen als we naar anderen kijken, dan mogen we ontdekken dat God bezig is op plekken waar we nooit hebben gezocht.

Dus vandaag: verwacht het onverwachte.

Verwacht dat degene die eerst 'nee' zei, toch iets moois doet. Verwacht dat de ander met een slecht verleden, meer ziet in het Evangelie dan jij. Verwacht dat Gods genade groter is dan jouw oordeel. Verwacht dat God misschien wel precies daar is waar jij niet kijkt.

Amen.

(Peter Wijngaard)